

Vammaisneuvosto 04.09.2024 § 56

§ 56

Katsaus työosuusrahojen harmonisointiin

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):
Hokkanen Timo

Päätösehdotus

Vammaisneuvosto merkitsee työosuusrahojen harmonisointiin liittyvän ajankohtaiskatsauksen tiedoksi.

Käsittely

Käsittelyn aikana jäsen Hemgård teki seuraavan muutosehdotuksen, jota puheenjohtaja Kuusela ja jäsen Karlsson kannattivat: vammaisneuvosto perustaa työryhmän joka valmistelee lausunnon työosuusrahojen harmonisoinnista.

Puheenjohtaja julisti keskustelun päättyneeksi.

Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko jäsen Hemgårdin muutosehdotus hyväksyä yksimielisesti. Koska kukaan ei vastustanut, totesi puheenjohtaja, että vammaisneuvosto hyväksyi muutosehdotuksen yksimielisesti. Työryhmään valittiin puheenjohtaja Kuusela, jäsen Karlsson ja jäsen Hemgård.

Päätös

Vammaisneuvosto päätti

1. hyväksyä päätösehdotuksen yksimielisesti
2. perustaa työryhmän valmistelemaan lausuntonsa työosuusrahojen harmonisoinnista, joka valmistelee lausunnon perjantaihin 13.9.2024 mennessä, ja
3. valita lausuntotyöryhmään jäsenet Inger Karlsson, Lisbeth Hemgård ja puheenjohtaja Pirkko Kuuselan.

Selostus

Yleistä:

Päivä- ja työtoiminta sekä työllistymistä tukeva toiminta muodostavat palveluiden kokonaisuuden, jonka tarkoituksena on edistää sosiaalihuollon keinoin vammaisten ihmisten osallisuutta ja mahdollisuuksia työllistyä. Työtoimintaa on mahdollista myöntää vanhan sosiaalihuoltolain mukaan tai kehitysvammalain mukaan.

Sosiaalihuoltolain mukainen työtoiminta on sosiaalipalvelua, josta ei makseta palkkaa. Sosiaalihuoltolaissa ei ole säännöstä työosuusrahasta, mutta sitä on mahdollista maksaa.

Kehitysvammaiselle henkilölle järjestetään työtoimintaa yleensä kuitenkin kehitysvammalain perusteella, koska sosiaalihuoltolain mukaista työtoimintaa ei ole pidetty riittävänä ja sopivana palveluna kehitysvammaiselle henkilölle. Lisäksi kehitysvammalain perusteella järjestetään välttämättömät matkat työtoimintaan maksutta, mikä tekee palvelusta osallistujalle taloudellisesti edullisemman. Työtoiminnasta ei makseta palkkaa, koska kyseessä on sosiaalipalvelu. Työtoimintaan osallistuvalla voidaan kuitenkin maksaa työosuusrahaa. Hyvinvointialue voi päättää työosuusrahan suuruuden. Tämä johtuu siitä, että työosuusrahan määrää ei ole lailla säännelty. Verovapaan työosuusrahan yläraja on 12 euroa päivässä.

Uuden vammaispalvelulain mukainen kehitysvammaisten henkilöiden työtoiminta kuuluu hyvinvointialueen erityisen järjestämisvelvollisuuden piiriin. Tämä tarkoittaa, että kehitysvammaisella henkilöllä on subjektiivinen oikeus saada vammaispalvelulain mukaista kehitysvammaisten henkilöiden työtoimintaa, jos vammaispalvelulaissa määritellyt edellytykset palvelun saamiseksi täyttyvät.

Työosuusrahojen nykytilanne:

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle siirtynyt 6 erilaista periaatetta työosuusrahojen maksamiseen; Espoon, Etevan, Kårkullan, Kirkkonummen, Hangon vammaissosiaalityön, Lohjan vammaissosiaalityön ja Karviasten kuntayhtymän työosuusraha. Työosuusrahan määrä vaihtelee n 2€-12€/päivä. Kirkkonummella on maksettu myös päivätoimintaan osallistuvilla tukiraha, jonka suuruus on 6,30€/päivä.

Työosuusrahojen maksamisperiaatteet ovat myös erittäin monimutkaisia. Esimerkiksi Kårkulla samkommunenilta siirtyneessä työtoiminnassa maksetaan 0,2€-2€/tunti työtoimintaan osallistuvilta.

Asiakasmäärät ja työtoiminnan kustannukset

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen asiakastietojärjestelmistä saatavien tietojen mukaan työtoimintaan ja työhönvalmennukseen osallistuu 466 henkilöä, joista 77 osallistuu ostopalveluilla järjestettyyn toimintaan.

Päivä- ja työtoiminnan kokonaiskustannukset ovat 28 m€ vuodessa. Työosuusrahojen kustannukset ovat noin 350 000 € vuodessa.

Päätöksenteon prosessi

Työosuusrahojen yhdenmukaistaminen kuuluu hyvinvointialueen hallintosäännön ja toimintaohjeen mukaisesti vammaispalvelujen palvelualuejohtajan päätösvaltaan. Vammaisneuvostolle on annettava mahdollisuus antaa lausunto ennen viranhaltijapäätöksen tekemistä.

Työosuusrahojen harmonisoinnin vaihtoehdot

- 1) Riippumatta osallistuuko asiakas ryhmämuotoiseen vai tuettuun työtoimintaan maksetaan kaikille 10€/ todellisten käyttöpäivien mukaan.
- 2) Ryhmämuotoiseen työtoimintaan osallistuvilla maksetaan 5€/päivä todellisten käyttöpäivien mukaan. Tuettuun työtoimintaan osallistuvilla maksetaan 10€/päivä todellisten osallistumispäivien mukaan,

- 3) Työosuusraha 10€ maksetaan vain tuettuun työhön osallistuville todellisten käyttöpäivien mukaan.
- 4) Työosuusrahojen maksamisesta luovutaan kokonaisuudessaan työtoiminnan ja tuetun työn asiakkaille.

Kaikki harmonisointimallit sisältävät seuraavat muutokset:

- 1) Kirkkonummen päivätoiminnan toimintarahasta
- 2) Työosuusraha maksetaan ainoastaan osallistumispäiviltä

Harmonisointitavan valinnalla on vaikutuksia palvelunkäyttäjien saamiin korvauksiin. Vaikutukset ovat yksilöllisiä työtoiminnan muodosta, osallistumispäivien määrästä ja nykyisen työosuusrahmallista johtuen. Suurimmat kielteiset taloudelliset vaikutukset olisivat vaihtoehdossa neljä, jossa kaikilta poistuisi työosuusraha. Vähäisimmät asiakasvaikutukset on vaihtoehdon kaksi mukaisessa muutoksessa.

Viranhaltijapäätös tullaan lähtökohtaisesti valmistelemaan vaihtoehdon kaksi mukaisesti.

Vammaisneuvosto voi antaa halutessaan kannanoton tai lausunnon työosuusrahan harmonisoinnista.

Liitteet

Oheismateriaali

Tiedoksi

Täytäntöönpano

Päätöshistoria